

Uznesenie Mestského zastupiteľstva v Nitre č. 488/2022-MZ zo dňa 05.12.2022

K bodu: **Diskusia**

Kontrola na zasadnutie Mestského zastupiteľstva dňa 02.02.2023

I.

Mestské zastupiteľstvo v Nitre

u k l a d á

prednostovi mestského úradu

spracovať alternatívny návrh riešenia stanovišť pre parkovanie prostriedkov slúžiacich na prevádzkovanie služby zdieľanej mikromobility – ako záber verejného priestranstva formou dane alebo formou prenájmu a návrh predložiť na MZ

T: 31.01.2023

Plnenie:

Na základe uznesenia č. 488/2022 zo dňa 5.12.2022 ste uložili povinnosť spracovať alternatívny návrh riešenia stanovišť pre parkovanie prostriedkov slúžiacich na prevádzkovanie služby zdieľanej mikromobility – ako záber verejného priestranstva formou dane alebo formou prenájmu.

K predmetnej problematike Vám predkladáme nasledovné stanovisko:

Na úvod považujeme za potrebné zadefinovať kolobežku ako vozidlo z pohľadu legislatívy. Podľa § 2 ods. 2 zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov sú kolobežky s pomocným motorčekom nemotorovým vozidlom. Kategorizácia kolobežiek s pomocným strojčekom sa nachádza v ustanovení § 4 ods. 8 písm. d) zákona č. 106/2018 Z.z. o prevádzke vozidiel v cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov ako: „iné ako vozidlá kategórie L, pričom na pohon okrem ľudskej sily slúži aj pomocný motorček.“ Na elektrickú kolobežku sa vzťahuje aj ustanovenie § 55a *Jazda na samovyvažovacom vozidle podľa zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o cestnej premávke“).*

K možnosti zdanenia stanovišť pre parkovanie kolobežiek daňou za užívanie verejného priestranstva uvádzame nasledovné:

Charakter zdieľanej mobility je založený na dynamickom koncepte využívania dopravných prostriedkov širokým okruhom užívateľov v priebehu krátkeho časového úseku bez nutnosti existencie vlastníckeho vzťahu.

Podľa § 30 ods. 1 - 3 zákona č. 582/2004 Z.z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady:

(1) Predmetom dane za užívanie verejného priestranstva je **osobitné užívanie verejného priestranstva**.

(2) **Verejným priestranstvom** na účely tohto zákona sú **verejnosti prístupné pozemky vo vlastníctve obce**. ...

(3) Osobitným užívaním verejného priestranstva sa rozumie **umiestnenie** zariadenia slúžiaceho na poskytovanie služieb, umiestnenie stavebného zariadenia, predajného zariadenia, zariadenia cirkusu, zariadenia lunaparku a iných atrakcií, umiestnenie skládky, **trvalé parkovanie vozidla mimo stráženého parkoviska** a podobne. ...

Podľa uvedeného je predmetom dane **reálne vymedzenie úseku verejného priestranstva** na konkrétny účel užívania, pri ktorom dochádza k fyzickému záberu verejného priestranstva ako pozemku vlastníctve obce. Spoločnosť, ktorá prevádzkuje službu zdieľanej mobility v meste Nitra, však nemá žiadne zo stanovišť pre parkovanie prostriedkov zdieľanej mikromobility umiestnené na verejnom priestranstve, nakoľko **využíva virtuálne stojiská**. Tieto podľa súčasne platnej právnej úpravy nemôžu byť predmetom zdanenia. To znamená, že ak by sme aj do príslušných nariadení mesta Nitry doplnili osobitný spôsob užívania verejného priestranstva o stojiská pre zdieľanú mobilitu, **reálne by takáto úprava nemala v praxi žiaden dosah na zmenu doterajšieho spôsobu prevádzkovania služby zdieľaných kolobežiek v meste Nitra**. Vzhľadom na ústavou garantovanú slobodu podnikania a článok 2 ods. 3 Ústavy SR, podľa ktorého „každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané, a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá“, je voľba formy a charakteru stojísk (pevné alebo virtuálne stojiská) vecou slobodnej úvahy a rozhodnutia podnikateľa, do ktorej mesto Nitra nemá právomoc autoritatívne zasahovať. V prípade aktuálne prevádzkovej služby zdieľaných kolobežiek v meste Nitra ide o samostatný podnikateľský projekt obchodnej spoločnosti bez akejkoľvek participácie mesta, a teda nejde o model spolupráce a partnerstva obchodnej spoločnosti a mesta Nitra, na akom bola prevádzkovaná služba zdieľaných bicyklov spoločnosti Arriva Nitra, a.s.. S ohľadom na virtuálny charakter stojísk sa preto úvahy o zdanení stojísk miestnou daňou javia ako neefektívne opatrenie.

Ak by sme aj hypoteticky uvažovali o zavedení miestnej dane, **ktorá by mala opodstatnenie len v prípade pevných stojísk**, bolo by predtým potrebné dôsledne vyhodnotiť účelnosť, vhodnosť a efekt tohto opatrenia v kontexte zákonných osobitostí a špecifik procesu vyrubovania a vyberania miestnej dane za osobitné užívanie verejného priestranstva - napr. daňové zaťaženie by sa týkalo iba tých pevných stojísk, ktoré budú umiestnené na verejne prístupných pozemkoch vo vlastníctve mesta, pre vyrubenie dane by bolo potrebné zo strany daňovníka splniť oznamovaciu povinnosť a v prípade jej nesplnenia by musela obec určiť daň podľa pomôcok. Následne by mesto vyrubilo rozhodnutím daň, ktoré je potrebné riadne doručiť do vlastných rúk daňovníka. Voči rozhodnutiu o vyrubení dane je prípustné odvolanie.

Obdobne **nájom časti verejného priestranstva na zriadenie stojísk pre zdieľanú mobilitu** by bol možný len za predpokladu, ak by predmetom nájmu bolo stojisko, ktoré má právnu povahu hnutelnej alebo nehnuteľnej veci, ako to vyžaduje § 663 Občianskeho zákonníka. A teda aj tomuto riešeniu by muselo predchádzať slobodné rozhodnutie prevádzkovateľa zdieľanej mobility, že virtuálne stojiská nahradí hmotnou alternatívou, ktorú (so súhlasom mesta Nitry) umiestni na pozemkoch mesta Nitry a bude za ne uhrádzať nájom.

Regulácia zdieľanej mobility zo strany mesta si podľa nášho názoru vyžaduje zmenu celoštátnej legislatívy, nakoľko súčasné predpisy na úseku regulácie dopravy neupravujú právomoci miest vo vzťahu k tomuto relatívne novému fenoménu, napr.:

- § 30 ods. 3 zákona č. 582/2004 Z.z. umožňuje mestám zdaňovať „**trvalé** parkovanie vozidla mimo stráženého parkoviska“ - avšak prípade parkovania zdieľaných kolobežiek ide o „**dočasné** parkovanie“
- podľa § 6a ods. 1 zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) môže obec ustanoviť všeobecne záväzným nariadením úseky miestnych ciest na dočasné parkovanie **motorových** vozidiel - avšak v prípade kolobežiek s pomocným motorčekom ide o nemotorové vozidlá

- zákon č. 56/2012 Z.z. o cestnej doprave stanovuje viaceré oprávnenia príslušným orgánom (vrátane obcí) vo vzťahu k prevádzkovaniu cestnej dopravy – prevádzkovaním cestnej dopravy sa však rozumie len také podnikanie, ktorého predmetom je odplatné poskytovanie dopravných služieb verejnosti cestnými **motorovými** vozidlami, pričom dopravnými službami sa rozumie **zabezpečovanie prepravy cestujúcich** a ich batožiny, nie nájom vozidla, ku ktorému dochádza v rámci služby zdieľaných kolobežiek (viď. § 2 ods. 1, § 44, § 45 ods. 6 zákona o cestnej doprave).

Uznesenie je splnené.

Spracovali:

Mgr. Vladimír Petrík - vedúci odboru miestnych daní a poplatkov

Ing. Matúš Maruniak - vedúci odboru dopravy

Mgr. Oľga Hodálová - odborná referentka právnička

JUDr. Slávka Nouzáková - referentka právnička

Mgr. Martin Horák
prednosta Mestského úradu v Nitre

V Nitre, dňa 17.01.2023